

**OKONČANJE ISTRAGE - KRITIČKI OSVRT NA ZAKONSKO
RJEŠENJE**

**COMPLETION OF THE INVESTIGATION - CRITICS TO THE LAW
AMENDMENTS**

Stručni članak

Dr. sci. Hasan Pleh*

Sažetak

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, kao najviša sudska instanca u Bosni i Hercegovini, predstavlja jedan svojevrsni pravni korektiv koji, između ostaloga, kroz svoje odluke ukazuje na kvalitetu zakona, odnosno komunicira da određene pravne norme koje su sadržane u zakonima ne zadovoljavaju načelo vladavine prava, te bi kao takve morale biti uklonjene iz zakona ili njihov sadržaj izmijenjen i usklađen sa načelom vladavine prava. Shodno tome, bosanskohercegovački zakonodavci bi morali voditi računa da zakoni koje usvajaju tokom zakonodavnih procesa moraju u dovoljnoj mjeri biti u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i međunarodnim sporazumima koji su navedeni u Aneksu I Ustava Bosne i Hercegovine. Međutim, praksa ukazuje da zakonodavac komunikaciju Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ponekad pogrešno shvati i novim zakonskim rješenjima stvori još veći problem. Upravo se to dogodilo sa posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine gdje je bosanskohercegovački zakonodavac, u nastojanju da izvrši odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, otišao u sasvim drugu krajnost i novim zakonskim rješenjem doveo u pitanje sprovođenje istrage, a u konačnici i optuženje osoba koje su bile predmetom istrage.

Ključne riječi: Ustav Bosne i Hercegovine, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, zakonodavac, Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Zakon o Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, Krivični zakon Bosne

* Autor teksta je doktor pravnih nauka sa odbranjenom doktorskom disertacijom na temu „Pravne posljedice osude u savremenom krivičnom pravu“. Zaposlen je kao stručni saradnik, savjetnik, pravnik u Uredu registrara Tužilaštva Bosne i Hercegovine. Email adresa: pleh.hasan@gmail.com. Stavovi izraženi u ovom članku su lični stavovi autora, te niti jednim dijelom ne predstavljaju stavove Tužilaštva Bosne i Hercegovine

i Hercegovine istraga, obustava istrage, automatizam, zastarjelost krivičnog gonjenja, osumnjičeni, oštećeni.

Abstract

The Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, as the highest court in Bosnia and Herzegovina, plays a role as a particular legal corrective which, among the other things, through its decisions tells how good the quality of laws is, in other words, it communicates that certain legal norms contained in laws do not meet the rule of law principle, and as such they should be removed from the law or the legal norm should be amended and harmonized with the rule of law principle. Therefore, Bosnian and Herzegovinian legislators should take into consideration that the laws they adopt during the legislative process must be in a line with the Constitution of Bosnia and Herzegovina and the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms and international agreements listed in Annex I of the Constitution of Bosnia and Herzegovina. However, the practice indicates that the legislator sometimes misunderstands the communication of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina and creates an even bigger problem with new legal solutions. This is exactly what happened to the latest amendments to the Criminal Procedure Code of Bosnia and Herzegovina, where the Bosnian and Herzegovinian legislator, when taking an effort to enforce the decision of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, went to a completely different direction and with the newly amended legislation questioned the investigation and criminal prosecution of persons who were the subject of the investigation.

Key words: Constitution of Bosnia and Herzegovina, Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, legislator, Criminal Procedure Code of Bosnia and Herzegovina, Law on Prosecutor's Office of Bosnia and Herzegovina, Criminal Code of Bosnia and Herzegovina investigation, suspension of investigation, automatic, statute of limitations, suspects, injured.

1. UVODNE NAPOMENE

Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu donio je 24. januara 2003. godine Odluku kojom proglašava Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP BiH). Kao razloge za donošenje ZKP-a BiH, visoki predstavnik je, *inter alia*, naglasio potrebu „za postojanjem krivičnog postupka na nivou države Bosne i Hercegovine koji je u skladu sa

modernim i međunarodno priznatim standardima iz sfere krivično-procesnog prava i koji je u skladu sa garancijama zajamčenim Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, a koja je i sama dio Ustava Bosne i Hercegovine i ima prioritet nad svim ostalim zakonima Bosne i Hercegovine“.* ZKP BiH stupio je na snagu 01. marta 2003. godine, a procesnopravne norme koje su sadržane u ZKP-u BiH suštinski su izmijenile prethodna procesnopravna rješenja koja su primjenjivana decenijama na prostoru Bosne i Hercegovine.

Procesnopravna rješenja sadržana u ZKP-u BiH ukazuju na to da je novi postupak neka vrsta „krivične parnice“ sa izraženom ulogom tužioca, kao stranke u postupku, ali sa ovlastima i obavezom da poduzima krivično gonjenje protiv učitelja krivičnih djela bez obzira na njegov stav, odnosno tužilac je dužan poduzeti krivično gonjenje ako postoje dokazi da je počinjeno krivično djelo, osim ako ZKP BiH ne propisuje drugačije.* Dio rečenice pravne norme „ako ZKP BiH ne propisuje drugačije“ treba cijeniti u kontekstu davanja imuniteta osobama koje su počinile krivična djela kao posebnog zakonskog mehanizma koji predstavlja izuzetak od načela legaliteta krivičnog gonjenja i koji tužiocu daje pravo da ne poduzima krivično gonjenje protiv takve osobe zbog toga što to tako zahtijeva veći javni interes. Primjera radi, sasvim je razumno dati imunitet osobi koja će svojim svjedočenjem otkriti ozbiljne prijetnje po sigurnost građana koje proističu iz njegovih kriminalnih aktivnosti povezanih sa terorizmom, organizovanim kriminalom, koruptivnim krivičnim djelima, a sve kako bi se organizatori ili učinioci takvih krivičnih djela priveli pravdi. Jedna od suštinskih promjena koju je donijelo novo krivičnoprocesno zakonodavstvo na nivou Bosne i Hercegovine jeste ta da je tužilac zadužen za provođenje istrage, za razliku od prethodnih rješenja kojima je bilo propisano da istragu sprovodi istražni sudija po osnovu zahtjeva tužioca.

Značajan uticaj prenosa istrage sa istražnog sudije na tužioca imala je Preporuka br. 19. Komiteta ministara Vijeća Evrope u kojoj se navodi da su određene države članice ovlastile tužioca da vodi, upravlja ili vrši nadzor nad istragama. Međutim, pored pomenute preporuke, značajan uticaj na prelazak istrage sa istražnog sudije na tužioca imala je i međunarodna zajednica personificirana kroz visokog predstavnika. Prenošanjem istrage sa istražnog sudije na tužioca, uvođenjem kaznenog naloga i sporazuma o priznanju krivnje, te propisivanjem norme kojom se ovlašćuje kolegij tužilaštva da poduzme potrebne mjere ako se istraga ne okonča u roku od šest mjeseci od

*<http://www.ohr.int/decisions-of-the-high-representative/page/3/?mo&y=2003> (22.10.2020.)

* Za više vidjeti član 17. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18) – u daljem tekstu Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine

donošenja naredbe o sprovođenju istrage, nastojao se ubrzati postupak krivičnog gonjenja, odnosno obezbijediti suđenje u razumnom roku. Međutim, zbog izostanka nadzora glavnih tužilaca, rukovodilaca odjela i odsjeka nad radom tužilaca i predmetima koje tužioci duže, konkretnije, loše organizacije rada tužilaštava, ovaj rok od šest mjeseci, koji je instruktivnog karaktera, nije poštovan jer su se istrage provodile više godina, a odluke koje su donosili kolegiji tužilaca u pogledu produženja istrage i poduzimanja konkretnih radnji bile su samo formalnog, a ne suštinskog karaktera. Argumentacija koja potvrđuje prethodno izneseni zaključak sadržana je u odlukama, odnosno stavovima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetima Novalić* i Stanković* iz kojih jasno proizlazi da Kolegij tužilaštva, koji je imao zakonske ovlasti da poduzme potrebne mjere kako bi se istraga okončala, nije poduzimao nikakve mjere.

S obzirom da su tužilaštva ignorisala stavove Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i nastavila sa daljom praksom vođenja istraga bez donesene naredbe* ili su donijeli naredbu a istragu provodili duži niz godina, ne iznoseći objektivne razloge iz kojih bi proizašao zaključak opravdanosti dužine trajanja istrage, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, po osnovu zahtjeva zamjenika predsjedavajućeg Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine*, donio novu odluku kojom je potvrdio svoje stavove na koje je ukazao u odlukama u predmetima Novalić i Stanković, s tim što je ovaj put Ustavni sud Bosne i Hercegovine, eleborirajući rad Kolegija tužilaštva u odnosu na dužinu trajanja vođenja istrage, zaključio da poduzimanje mjera radi okončanja istrage ovisi o diskrecionoj ovlasti Kolegija tužilaštva*, što znači da mjere koje eventualno „naloži“ Kolegij tužilaštva ne moraju nužno dovesti do okončanja istrage, odnosno mora postojati neki rok u kojem će se okončati istraga.

U okviru tog roka mora se voditi računa o tome da se se uspostavi pravedan balans između principa brzine sudskog postupka i pravilnog ostvarivanja pravde, a koji se cijeni prema okolnostima svakog konkretnog slučaja.* Kako bi se zaštitila prava osumnjičenih osoba, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je zauzeo stav da zakonodavac mora osigurati neposrednu zaštitu prava osumnjičenih i oštećenih kako bi se zaštitila pravničnost

* Za više vidjeti Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-2130/09, objavljenu u „Službeni glasnik BiH“, broj 95/10

* Za više vidjeti Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-451/15, objavljenu u „Službeni glasnik BiH“, broj 92/16

* V. Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-2130/09, stav 56.

* Za više vidjeti Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: U-5/16, objavljenu u „Službeni glasnik BiH“, broj 49/17

* Ibid. stav 77.

* V. Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-2130/09, stav 53.

postupka sa aspekta razumnog roka, jer u konačnici istraga se ne može voditi godinama pa i decenijama, ukoliko za to ne postoje opravdani razlozi.

Slijedeći nalog Ustavnog suda Bosne i Hercegovine da u roku od šest mjeseci poduzme mjere u pogledu izvršenja odluke Ustavnog suda, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je usvojila izmjene i dopune ZKP-a BiH kako bi izvršila odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

U obrazloženju koje se odnosi na okončanje istrage zakonodavac navodi da se prilikom izmjena i dopuna ZKP-a BiH rukovodio zaključcima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine na osnovu kojih je propisao rokove za trajanje istrage, da se trajanje istrage veže za težinu krivičnog djela zbog kojeg se vodi istraga i slično.* Kao bitnu novinu u ZKP-u BiH zakonodavac navodi „da ako tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, odredi novi rok, ako postoje procesne pretpostavke da se istraga mora okončati. Istraga se ne može provesti ako je npr. osumnjičeni u bjekstvu, jer po važećem zakonu nije dozvoljeno suđenje u odsustvu“.*

Analizom obrazloženja odluke Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine, u dijelu koji se odnosi na okončanje istrage, ne može se utvrditi da postoji zaključak Ustavnog suda Bosne i Hercegovine da težina krivičnog djela određuje dužinu trajanja istrage. Štaviše, ovakav stav nije sadržan ni u tački VII. predmetne odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u kojoj su taksativno pobrojani zaključci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, odnosno nije jasno kako je zakonodavac zaključio da je visina propisane kazne osnov za određivanje roka za okončanje istrage?

Također, dio obrazloženja koje je zakonodavac ponudio u odnosu na izmjene i dopune člana 225. ZKP-a BiH, a koje se odnosi na dio obrazloženja „istraga se ne može provesti ako je npr. osumnjičeni u bjekstvu, jer po važećem zakonu nije dozvoljeno suđenje u odsustvu“ je nedosljedno, prvo iz razloga što zakonodavac miješa pojmove istraga i suđenje jer su to sasvim dvije različite faze krivičnog postupka, a drugo, izmjenama i dopunama ZKP-a BiH koje se odnose na automatizam okončanja istrage, zakonodavac je ostavio mogućnost da osobe koje su osumnjičene za krivična djela prođu nekažnjeno, o čemu će se više govoriti u nastavku poglavlja kojim se analizira zakonsko rješenje okončanja istrage.

* Za više vidjeti obrazloženje uz donošenje izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, dostupno na web adresi: <https://www.parlament.ba/olaw/OLawDetails?lawId=61221> (07.12.2020.)

* Za više vidjeti str. 14. radnog materijala uz izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, dostupno na web adresi: <https://www.parlament.ba/olaw/OLawDetails?lawId=61221> (07.12.2020.)

2. ANALIZA NOVOG ZAKONSKOG RJEŠENJA SADRŽANOG U ČLANU 225. ZKP-A BiH

Prema novim izmjenama i dopunama ZKP-a BiH, koje su stupile na snagu krajem septembra 2018. godine, stavom 1. člana 225. propisano je da tužilac okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu, čime se istraga i formalno završava. Stavom 2. istog člana određen je instruktivni rok od šest mjeseci od donošenja naredbe o sprovođenju istrage da se istraga završi, a ukoliko se ne završi u tom roku, tužilac će obavijestiti glavnog tužioca o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužilac odredit će u roku od 30 dana novi posebni rok za okončanje istrage koji ne može biti duži od šest mjeseci za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju do 10 godina, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od 10 godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala.

Dalje, stav 3. propisuje da će, ako istragu ne može završiti u roku od godine dana, tužilac o razlozima zbog kojih istraga nije završena u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog, dok stav 4. daje pravo osumnjičenom i oštećenom da u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavještenja mogu podnijeti pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka. Ako glavni tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, u roku od 30 dana odredit će novi rok u kojem se, ako postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, a koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju 10 godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera za okončanje istrage, o čemu će obavijestiti podnosioca pritužbe u roku od 15 dana.

Stavom 5. je propisano da ako istraga ne bude okončana u roku od šest mjeseci za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju do 10 godina, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine, za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od 10 godina ili teža kazna, a postoje procesne pretpostavke, smatrat će se da je istraga obustavljena o čemu tužilac donosi naredbu i u roku od 15 dana o tome obavještava glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog*, dok stav 6. propisuje da tužilac ne može podići optužnicu ako osumnjičeni nije bio ispitan.

Uporednom analizom starog i novog zakonskog teksta proizlazi da se stav 1. člana 225. ZKP-a BiH uopšte nije promijenio. I dalje ostaje obaveza tužioca da podigne optužnicu kada dovoljno razjasni stanje stvari u smislu o

* V. član 225. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

kom krivičnom djelu se radi, ko su učinitelji, sa kojim dokazima raspolaže* i da u spisu konstatuje u formi zabilješke da je istraga okončana.

Što se tiče stava 2., radi se o djelimično novom zakonskom tekstu u kojem nastavlja egzistirati instruktivni rok od šest mjeseci za istragu za sva krivična djela, s tim što su novine da se sada umjesto Kolegija tužilaštva pojavljuje glavni tužilac kojeg postupajući tužilac u predmetu obavještava o razlozima neokončanja istrage i da glavni tužilac, umjesto Kolegija tužilaštva, nalaže poduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga završila. Davanjem ovlaštenja glavnom tužiocu da naloži poduzimanje potrebnih mjera da se okonča istraga može dovesti do svojevrsnog problema u primjeni ove norme zbog toga što je u članu 1. ZKP-a BiH propisano da se ovim ZKP-om BiH utvrđuju pravila krivičnog postupka po kojima je dužan postupati Sud Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud), *Glavni tužilac* (u daljem tekstu: *Tužilac*) i drugi učesnici u krivičnom postupku predviđeni ovim zakonom, kada postupaju u krivičnim stvarima. Iz teksta norme člana 1. ZKP-a BiH sasvim jasno proizlazi da se čitav ZKP-e BiH primarno odnosi na postupanje glavnog tužioca i Suda Bosne i Hercegovine, postupanje tužilaca Tužilaštva Bosne i Hercegovine uopšte nije propisano. Dalje, članom 5. stavom 3. Zakona o Tužilaštvu Bosne i Hercegovine propisano je da zamjenici glavnog tužioca i tužioci „*mogu vršiti svaku radnju u postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine*“ za koju je, po zakonu Bosne i Hercegovine, ovlašten glavni tužilac, što opet upućuje, s obzirom na riječ „mogu“, na zaključak da je potrebno odobrenje glavnog tužioca za njihovo postupanje, kao i na zaključak da postoji potreba usklađivanja člana 1. ZKP-a BiH sa članom 5. Zakona o Tužilaštvu Bosne i Hercegovine. Što se tiče ostatka dijela teksta norme iz član 1. ZKP-a BiH koja propisuje primjenu normi ZKP-a od strane drugih učesnika, analizom procesnopravnih normi ZKP-a BiH dolazi se do zaključka da se to prevashodno odnosi na ovlaštena službena lica* na što jasno upućuje i norma sadržana u članu 218. stavu 2. ZKP-a BiH koja propisuje da ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz stava 1. ovog člana, ovlaštena službena osoba dužna je u slučaju opasnosti od odlaganja poduzeti neophodne radnje radi izvršenja zadataka iz stava 1. ovog člana. Prilikom preduzimanja ovih radnji, ovlaštena službena osoba dužna je postupati po ovom zakonu.*

Dakle, kad se sve naprijed navedeno dovede u kontekst sistemske primjene normi ZKP-a BiH, proizlazi zaključak da glavni tužilac sam sebe

* *Komentari Zakona o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini, (autorski tim: Sijerčić-Čolić, H., voditelj tima, Hadžimeragić, M., Jurčević, M., Kaurinović, D. i Simović, M.), Knjiga I, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, Sarajevo, 2005. str. 606.*

* *Za definiciju pojma „ovlaštena službena osoba“ vidjeti član 20. stav 1. tačku g) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.*

* *Za više vidjeti član 218. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.*

obavještava o razlozima neokončanja istrage, jer je ZKP-e BiH jasno propisao da se pravila ZKP-a BiH primarno odnose na glavnog tužioca i Sud Bosne i Hercegovine, te da sam sebi nalaže poduzimanje potrebnih mjera radi okončanja istrage!? Eventualna, sekundarna primjerna normi ZKP-a BiH odnosila bi se na neke druge postupke u kojima se primjenjuju norme ZKP-a BiH*, ali s obzirom da to nije tema ovog članka, na istu se neću dodatno osvrnati.

Za razliku od prethodnog rješenja u kojem je zakonodavac vodio računa o sistemskim rješenjima koja su sadržana u ZKP-u BiH a koja se tiču okončanja istrage, odnosno da kolegij tužilaca odlučuje koje će to potrebne mjere poduzeti glavni tužilac, novim zakonskim rješenjem povodom istog pitanja to se nije desilo. U ponuđenom obrazloženju izmjena i dopuna ZKP-a BiH nema nikakve argumentacije koja bi opravdala prenos ovlasti sa Kolegija na glavnog tužioca u pogledu okončanja istrage.

Također, uporednom analizom zakonskih rješenja stiče se utisak da zakonodavac prilikom donošenja izmjena i dopuna ZKP-a BiH u dijelu obavještavanja, osumnjičenog ili oštećenog, uopšte nije vodio računa o sadržaju člana 1. ZKP-a BiH.

Daljom analizom teksta novog zakonskog rješenja proizlazi da će glavni tužilac u roku od 30 dana, „vjerovatno od dana kada je sam sebe obavijestio jer se stiče utisak da je rečenica nedovršena“, odrediti „sebi“ novi rok za okončanje istrage koji će biti, ovisno o težini krivičnog djela, šest mjeseci ili godinu dana, te sam sebi naložiti poduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala. Također, jezička konstrukcija „potrebnih mjera“ je nedosljedna zakonskom tekstu jer tužilac poduzima radnje dokazivanja*, a ne mjere*, kako bi prikupio neophodne dokaze da izvede zaključak da je stanje stvari u spisu dovoljno razjašnjeno kako bi se mogla donijeti tužilačka odluka.

* Za više vidjeti član 16. stav 2. Zakona o prekršajima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20).

* U članu 35. stavu 2. tački a) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine jeste propisano da tužilac poduzima mjere, međutim, mora se uzeti u obzir da je Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine nametnut od strane Ureda visokog predstavnika i da je njegova izvorna verzija na engleskom jeziku. U verziji Zakona o krivičnom postupku na engleskom jeziku napisano je, u odnosu na član 35. stav 2. tačku a), „to take necessary steps to discover it“. U tekstu na engleskom jeziku nema riječi, odnosno glagola „mjere“, a prevedeno je da će tužilac poduzeti neophodne mjere u cilju njegovog otkrivanja, što jasno upućuje da postoji neusklađenost prevoda, što je uostalom prouzrokovalo i zakonsku neusklađenost u ostatku teksta.

* U glavi X Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine propisane su mjere koje se odnose na uspješno vođenje krivičnog postupka i one se odnose samo na osumnjičenog, odnosno optuženog, a obuhvataju: poziv, dovođenje, mjere zabrane, jamstvo i pritvor.

Imajući u vidu da se radi o istrazi, te činjenicu da je ista „omeđena rokovima za poduzimanje radnji“ i usmjerena na efikasnost tužilačkog postupanja, nije jasno iz kojih razloga je dat rok od 30 dana glavnom tužiocu da odluči hoće li produžiti istragu novim rokom ili ne, odnosno zašto glavnom tužiocu treba 30 dana da razmotri pritužbu osumnjičenog ili oštećenog ili pritužbu obojice kada to može uraditi u roku od 24 sata, cijeneći standarde za odlučivanje po pritužbi, ukoliko ih glavni tužilac usvoji, resurse koje ima na raspolaganju u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i granice u kojima se prigovor ispituje, a to je dužina trajanja istrage. Isto tako nije jasno smije li „postupajući tužilac u predmetu“ poduzimati bilo kakve istražne radnje u međuvremenu, odnosno do donošenja odluke glavnog tužioca, i da li su te eventualne poduzete radnje zakonite? Šta će se dogoditi sa izvještajima i nalazima vještaka koji dođu u međuvremenu ili sa međunarodnom pravnom pomoći? Kako će se ta dokumentacija zvesti nakon isteka roka u kojem se istraga morala okončati, pogotovo ako nema odluke o produženju roka za istragu, tj. ako je istraga obustavljena po osnovu automatizma njenog nastupanja? Isto tako nije jasno zašto je zakonodavac dao, osumnjičenom ili oštećenom, rok od 15 dana za podnošenje pritužbe zbog trajanja postupka u odnosu na rok od osam dana koji se odnosi na podnošenje pritužbe na naredbu o nesprovođenju istrage ili obustavu istrage? Sve su ovo pitanja na koje član 225. ZKP-a BiH ne daje odgovor i koja jasno ukazuju koliko je tekst predmetne norme nejasan i neprecizan.

Dalje, a u pogledu stava 3. člana 225. ZKP-a BiH, analiza usvojenog zakonskog teksta kojim se mijenja i dopunjuje član 225. ZKP-a BiH sa stavom 3. otvorila je i nekoliko važnih pitanja od kojih je najvažnije ono koje se tiče obavještanja osumnjičenog o razlozima zbog kojih istraga nije završena jer o ovome obavještenju može ovisiti dalji tok istrage.

Naime, kada tužilac obavještava osumnjičenog o razlozima zbog kojih nije mogao okončati istragu u propisanim i naknadno određenim rokovima, postavlja se pitanje koje razloge će navesti, da li sve ili samo one bitne, da li će navesti imena svjedoka koje treba saslušati ili samo broj svjedoka koji su mu ostali za saslušanje, da li će navoditi zemlje iz kojih je zatražio pružanje međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, kao i razloge da finansijska istraga nije završena i slično. Odgovor na ovo pitanje je veoma bitan jer on daje osumnjičenom, odnosno oštećenom, pored uvida u aktivnost tužioca na radu po predmetu, također i osnov da iznese valjanu agumentaciju kako bi ukazao da postupak traje dugo zbog pasivnosti tužioca ili postupak traje dugo zbog objektivnih razloga na koje postupajući tužilac nije mogao uticati. Također, ukoliko tužilac ne dâ dovoljno razloga u svom obavještenju i tako uskrati osumnjičenog, odnosno oštećenog da izjavi agrumentiran prigovor, osumnjičeni, odnosno oštećeni bi mogao zatražiti na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama pristup spisu kako bi mu se

omogućio kompletan uvid u spis, s obzirom da tužilac u svojoj obavijesti nije ponudio konkretne razloge, čime bi dopustio osumnjičenom, odnosno oštećenom da izjavi valjanu pritužbu. Naravno, pravo na ograničen uvid u spis osumnjičenom pripada i na osnovu člana 47. stava 1. ZKP-a BiH. Međutim, to se odnosi samo na slučajeve kada osumnjičeni zna da se protiv njega vodi istraga i samo na spise i pribavljene predmete koji idu u korist osumnjičenom.

Dalje, kada tužilac u obavijesti navede sve razloge zbog kojih nije mogao okončati istragu u propisanim i naknadno odobrenim rokovima, on na taj način otkriva osumnjičenom da se protiv njega vodi istraga, čime mu daje mogućnost da utiče na dalji tok istrage tako što će uništavati dokaze ili uticati na svjedoke koji bi ga mogli dodatno inkriminisati. Također, postojeće zakonsko rješenje pruža šansu osumnjičenom da iskoristi zakonsku mogućnost da ne izjavi prigovor, što automatski dovodi do obustave istrage, o čemu će biti više riječi prilikom iznošenja analize stava 5. pomenutog člana.

Koliko zakonodavac nije vodio računa o zakonskom rješenju kojim se okončava istraga, najbolje se može ilustrovati kroz hipotetički primjer vođenja istrage za krivično djelo organiziranog kriminala u sticaju sa krivičnim djelima neovlaštenog prometa opojnim drogama i neovlaštenog prometa oružjem i vojnom opremom te proizvodima dvojne upotrebe. Rok od šest mjeseci da se okonča istraga za pomenuta krivična djela je prošao i glavni tužilac je dao dodatni rok od godine dana, s obzirom da se radi o krivičnim djelima za koje se može izreći kazna zatvora preko 10 godina, kako bi se istraga okončala. Cijeneći složenost istrage, veliki broj osumnjičenih lica, otežanost u prikupljanju dokaza, odnosno činjenicu da svjedoci nisu spremni da svjedoče, boje se, prikupljanje dokaza za organizatora grupe za organizovani kriminal i njene pripadnike je otežano, postupajućem tužiocu to nije jedini predmet u kojem postupa nego ih ima više, od kojih su najmanje dva iz privrednog kriminala koji se odnose na veliki novčani iznos porezne utaje i pranja novca, jedno krivično djelo terorizma sa smrtnom posljedicom koje je preuzeo iz dežure i slično. Pored toga, tužilac ima dva ili tri suđenja tokom sedmice koja uzimaju dodatno vrijeme jer se treba pripremiti za suđenje. Jednostavno, imamo tužioca sa previše obaveza, a premalo vremena.

Dodatna argumentacija koja ukazuje koliko je ovo zakonsko rješenje nejasno proizlazi iz krivičnih djela ubistva ili terorizma u kojima osumnjičeni mogu biti nedostupni i po nekoliko godina. Ako primijenimo postojeće zakonsko rješenje u pogledu okončanja istrage koje se odnosi na automatizam nastupanja obustave istrage, a moramo ga primijeniti jer je to zakon, onda ćemo imati ubice i teroriste koji su izuzeti od krivičnog progona zbog protoka roka od godine i po ili eventualno dvije i po godine ukoliko

oštećeni, ako ih ima, izjave pritužbu u pogledu roka, koja bi se trebala odnositi na okončanje, a ne na produženje istrage. Dalje, slična situacija je i sa predmetima u kojima imamo nepoznate izvršioce. Tu stvar postaje još interesantnija u pogledu krivičnog gonjenja, odnosno obavještanja, koga obavijestiti ako ne znamo učinioca, a takvih predmeta je značajan broj.*

Dakle, kada se u cijelosti sagledaju sve pomenute aktivnosti postupajućeg tužioca i okolnosti objektivne naravi otvara se pitanje koji bi to bio neophodni vremenski okvir koji je potreban tužiocu da u ovakvim predmetima uspješno okonča istragu imajući u vidu da pored nabrojanog tužilac ima obavezu da provede finansijsku istragu, izvrši finansijska i druga neophodna vještačenja, izvrši pretresanje i vještačenja oduzetih mobilnih telefona i kompjutera, prikupi dokaze putem međunarodne pravne pomoći, vodeći računa o tome da postupajući tužilac nije jedini koji pretresa i vještači oduzete mobilne telefone i kompjutere jer imaju i drugi tužioci koji to rade u drugim predmetima i koji isto tako trebaju usluge vještačenja, odnosno pretresanja mobilnih telefona i kompjutera, niti je jedini koji provodi finansijsku istragu i finansijska vještačenja!? Sigurno, rok od godinu i po to nije!

Dalje, a u kontekstu obavještanja osumnjičenog, kada tužilac poduzme sve neophodne radnje kako bi razjasnio stanje stvari u spisu, potroši značajna finansijska sredstva i istragu ne završi u roku od godinu i po, jer je iz objektivnih razloga ne može završiti, tužilac treba da obavijesti osumnjičenog o razlozima zbog kojih istraga traje kako bi omogućio osumnjičenom da izjavi pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka, a osumnjičeni i ne zna da je predmet istrage zbog toga jer je istraga tajna, a u obavještanju navodi kao razloge da se nisu saslušali svjedoci koji su van države i čiji se dolazak očekuje ili se trebaju saslušati svjedoci putem međunarodne pravne pomoći ili se isti trebaju locirati pa saslušati, te otkriva druge planirane radnje dokazivanje koje namjerava poduzeti u odnosu na osumnjičenog?!

Iz ovakvog konteksta obavijesti nameće se pitanje samo po sebi šta će učiniti osumnjičeni koji se, na primjer, sumnjiči da je organizator grupe za organizovani kriminal, terorističke grupe ili se sumnjiči za više ubistava i kakav će biti dalji tok istrage, odnosno hoće li je ikako i biti, kada osumnjičeni sazna da ima dodatnih svjedoka koji se moraju saslušati ili radnji dokazivanja koje se moraju provesti? Uostalom, hoće li i kako će ti svjedoci svjedočiti?

* Prema Izvještaju o radu Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo za 2019. godinu, samo u Kantonu Sarajevo broj neriješenih prijava po nepoznatom izvršiocu ili KTN predmeta je 56.333. Dostupno na web adresi: https://kt-sarajevo.pravosudje.ba/vstv/faces/pdfservlet?p_id_doc=62885 (27.12.2020.)

Dalje, u stavu 4. je propisano da se u obavijesti osumnjičenom poučava da može izjaviti pritužbu u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavještenja. Pritužba se izjavljuje samo na okolnosti dužine trajanja postupka. Ukoliko osumnjičeni ne izjavi pritužbu glavnom tužiocu zbog dužine trajanja postupka, a i zašto bi jer je osumnjičeni svjestan da bi pritužbom mogao omogućiti tužiocu dodatnih šest mjeseci, odnosno godinu dana za nastavak istrage, onda glavni tužilac nema o čemu odlučivati i samim tim nastupa obustava istrage *ex lege* jer nema pravne osnove za donošenje odluke o davanju dodatnog roka za okončanje istrage niti pravne osnove da naloži tužiocu da „poduzme mjere“ kako bi okončao istragu. S obzirom da se radi o krivičnim djelima neovlaštenog prometa opojnim drogama i neovlaštenog prometa oružjem i vojnom opremom te proizvodima dvojne upotrebe sasvim je razumno da u ovim predmetima nemamo oštećenih, pa se njima neće ni slati obavijest.

Ovdje se otvara i pitanje dostave obavijesti, odnosno šta ako se obavijest ne može uručiti jer osumnjičeni nije dostupan ili mu je adresa nepoznata? Da li to znači da će se obavijest ostaviti na oglasnoj ploči Tužilaštva Bosne i Hercegovine i time tako upoznati širi krug ljudi o razlozima zbog kojih se istraga nije mogla okončati?

Također, u pomenutom stavu zbunjujući je i dio teksta koji se odnosi na procesne pretpostavke. Nije jasno šta su procesne pretpostavke u smislu produženja roka u kojem se istraga mora okončati. Šta se smatra procesnim pretpostavkama nije sadržano ni u obrazloženju zakonskog teksta, tako da ostaju samo nagađanja šta bi procesne pretpostavke mogle značiti. Ovakvo normiranje teksta sa novim pojmovima, a bez njihovog definisanja, može dovesti i do pravne nesigurnosti, s obzirom da učesnici u krivičnom postupku na koje se odnosi ovaj termin, mogu imati različito razumijevanje značenja istog, što u konačnici može dovesti do pogrešne primjene procesne norme.

Također i u stavu 5. člana 225. ZKP-a BiH se pominju procesne pretpostavke koje se odnose na okončanje istrage. Jezičkim tumačenjem zakonskog teksta iz stava 5., a u kontekstu procesnih pretpostavki, nameće se i dalje isto pitanje, odnosno šta je značenje procesnih pretpostavki u smislu okončanja istrage? Stiče se utisak da se radi o jezičkoj sintagmi koja u cijelom kontekstu okončanja istrage nema nikakvog značenja i kao takva je suvišna.

Daljom analizom pravne norme iz stava 5. dolazi se do zaključka da ona predstavlja svojevrsni automatizam u pogledu okončanja istrage na način da protekom roka tužilac donosi naredbu o obustavi istrage i o tome obavještava glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog. Ovakvo zakonsko rješenje uopšte nije usklađeno sa članom 224. stavom 1. tačkama od a) do d) ZKP-a BiH, a niti sa članom 14. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine koji propisuje zastarjelost krivičnog gonjenja. Propisivanjem automatizma

obustave istrage, na način na koji je to urađeno novim izmjenama i dopunama ZKP-a BiH, gasi se i društvena reakcija na kriminalitet, tj. na kažnjavanje zbog protoka vremena, što je suprotno krivičnopravnim normama koje propisuju zastarjelost krivičnog gonjenja. (Vasiljević, Grubač, 2011).

Članom 224. stavom 2. ZKP-a BiH propisano je da osumnjičeni ima pravo pritužbe ako je ispitan. Međutim, član 225. stav 5. ništa ne govori o pravu osumnjičenog na podnošenje pritužbe u pogledu obustave istrage, dok mu to pravo članom 224. stavom 2. ZKP-a BiH pripada samo ukoliko je ispitan, što znači da je ova obavijest, ukoliko osumnjičeni nije ispitan, samo formalnog karaktera.

Stav 6. člana 225. je tekstualno ostao isti, odnosno optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan. Norma iz ovog stava naglašava dužnost tužioca da ispita osumnjičenog u toku istrage, odnosno tužitelj je dužan saslušati osumnjičenog prije okončanja istrage i podizanja optužnice. Također, u toku istrage i ovlaštena službena lica mogu izvršiti ispitivanje osumnjičenog, ali s obzirom da su svi dokazi kod tužioca, smatram da je to, sa aspekta prava na odbranu, bolje da uradi tužitelj i to pogotovo u složenim predmetima.

Dalje, ukoliko se tekst ove norme, a u kontekstu ispitivanja osumnjičenog i okončanja istrage, uporedi sa tekstualnim dijelom iz norme iz stava 2. člana 225., onda dolazimo do pitanja kako ćemo uopšte okončati istragu u određenom roku i naknadno datim rokovima ako osumnjičeni nije ispitan zbog toga što je nedostupan organima krivičnog gonjenja? Naime, ako osumnjičeni ima obavijest ili saznanja da se protiv njega vodi istraga za teška krivična djela, odnosno za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora od najmanje pet godina, sasvim je razumno i očekivano da će osumnjičeni, u većini slučajeva, biti nedostupan organima gonjenja za određeni period dok ne prođu zakonski rokovi za okončanje istrage, kada će obustava istrage nastupiti po automatizmu, čime je „u skladu sa normama ZKP-a BiH“ zakonski izbjegao krivični progon.

S druge strane, ako obustava istrage nastupi po automatizmu, šta će biti sa privremeno oduzetim predmetima u toku istrage? Članom 74. ZKP-a BiH propisano je vraćanje privremeno oduzetih predmeta, odnosno predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratit će se vlasniku, odnosno držatelju, kada u toku postupka postane očigledno da nema potrebe za njihovim zadržavanjem jer se neće koristiti kao dokazi u krivičnom postupku zbog toga što se krivični postupak završava obustavom istrage. Dalje, da bi se krivičnopravna mjera oduzimanja takvih predmeta donijela na osnovu postojanja interesa opšte sigurnosti i interesa morala, što u svakom slučaju predstavlja faktičko pitanje, potrebno je da se vodi konkretan sudski postupak, odnosno presuda. Međutim, u konkretnom slučaju nastupanja

obustave istrage po automatizmu nemamo sudskog postupka, odnosno presudu, nego samo jednu fazu krivičnog postupka, što znači da ako imamo milionski novac za koji postoji osnov sumnje da potiče od krivičnih djela trgovine opojnim drogama ili od međunarodne trgovine oružjem, ali s obzirom na vremenski ograničen rok istrage to nećemo moći da dokažemo, isti moramo vratiti osumnjičenom jer je obustavljena istraga. To znači da će osumnjičeni moći da koristi taj novac i dalje, stavljajući ga u „legalne tokove“. Ista stvar je i sa ostalom imovinom poput nekretnina ili pokretnina, odnosno iste će moći da proda i novac dobiven prodajom nekretnina ili pokretnina moći će da koristi za bilo šta jer se radi o „zakonitom novcu“.

3. ZAKLJUČAK

Načelo vladavine prava zahtijeva da zakon mora biti dostupan, predvidiv, jasan i precizan u skladu s posebnosti materije koju normativno uređuje, čime se sprečava svaka arbitrarnost i proizvoljnost u primjeni zakona. Dostupnost zakona znači da se svaki zakon mora i zvanično objaviti u službenim glasilima kako bi građani dobili priliku da se upoznaju sa sadržajem zakona, odnosno o onome što zakon propisuje. Jasnost zakona se određuje po tome koliko je pravna norma, koja uređuje neki društveni odnos ili ponašanje precizno formulisana, jer na osnovu njene precizne formulacije građani mogu znati kako da svoja ponašanja ili društvene odnose prilagode istoj. (Ademović, Marković, 2020) Svaka pravna norma čiji sadržaj nije jasan, ili koja nije precizno određena, ostavlja prostor za tumačenje i eventualnu arbitrarnost njene primjene, što za posljedicu može imati pravnu nesigurnost građana.

Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetima Novalić i Stanković nedvojbeno ukazuju na uzroke koji nisu otklonjeni i koji su u konačnici imali za posljedicu donošenje nove Odluke Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine kojom je član 225. ZKP-a BiH oglašen neustavnim i koja je sasvim jasno komunicirala način na koji bi trebale ići izmjene i dopune ZKP-a BiH kako bi se uklonile neustavne norme iz ZKP-a BiH, a nove, koje bi zakonodavac usvojio, bile u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine. U tom pravcu, a u kontekstu okončanja istrage, Ustavni sud Bosne i Hercegovine u predmetnoj odluci, kojom oglašava član 225. ZKP-a BiH neustavnim, konstatuje da zakonodavac nije propisao obavezu dostavljanja naredbe osumnjičenom jer se radi o internom aktu tužilaštva, iz čega proizlazi da osumnjičeni ne mora imati bilo kakva saznanja da se istraga protiv njega vodi, što upućuje na zaključak *da se osumnjičeni u tom slučaju ne nalazi u*

*stanju neizvjesnosti, niti ima interes da se istražni postupak okonča.**
*„Međutim, od dana saznanja da se protiv njega vodi istraga, odnosno kada tokom istrage dođe do ograničenja njegovih prava nesporan je interes i pravo osumnjičenog da se istraga okonča.“**

Upravo ovaj stav Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, zajedno sa stavom koji je izražen u predmetu Novalić, jasno ukazuje u kojem pravcu su trebale ići izmjene i dopune člana 225. u pogledu nastupanja uslova za obavještanje osumnjičenog i eventualnog određivanja rokova, tj. rokovi za okončanje istrage trebali bi se cijeliti u svakom konkretnom slučaju, s tim da bi morao postojati neki okvirni rok koji bi tekao od momenta kada osumnjičeni sazna da se protiv njega vodi istraga, a ne od momenta kada je donesena naredba o sprovođenju istrage. U svakom slučaju, to ne znači da tužilaštvo može određenu osobu „vječno“ istraživati, upravo suprotno, bez obzira da li osumnjičeni zna ili ne zna da se protiv njega vodi istraga, sasvim je razumno da se istraga mora završiti u nekom vremenskom okviru koji ne bi smio biti određen, izuzev rokova zastarjelosti krivičnog gonjenja i gdje ne bi smjela nastupiti obustava istrage po automatizmu ako nisu ispoštovani rokovi za okončanje istrage, jer automatizam obustave istrage je jasno propisan članom 224. ZKP-a BiH.

S druge strane, kako bi se izbjegla eventualna zloupotreba tužilaca u pogledu vremenskog vođenja istrage, a samim tim i nastupanje obustave istrage po automatizmu, glavni tužilac, rukovodioci odjela ili šefovi odsjeka trebali bi svaka dva mjeseca vršiti aktivni nadzor nad stanjem predmeta u kojima je donesena naredba o sprovođenju istrage i kroz svoj nadzor davati jasne instrukcije u smislu da se predmet koji je u fazi istrage okonča zakonito, efikasno i blagovremeno. Aktivnim učešćem rukovodilačkih struktura tužilaštava veliki broj istraga, pa čak i onih najsloženih sa više težih krivičnih djela i više osumnjičenih, vjerovatno bi se završio u roku od dvije godine, osim ukoliko postoje uslovi objektivne prirode koji to sprečavaju a o kojima se već govorilo. Uostalom, ukoliko sudovi vrše kontrolu opravdanosti pritvora svaka dva mjeseca nakon potvrđivanja istrage, ne postoji niti jedan razlog zbog kojeg glavni tužilac, rukovodioci odjela i šefovi odsjeka ne bi vršili provjeru stanja istrage svaka dva mjeseca od dana donošenja naredbe za sprovođenje istrage.

Za razliku od osumnjičenog, oštećeni je osoba kojoj je u interesu da se pravda ostvari čim prije i svakako da moraju postojati neki rokovi. Međutim, ti rokovi ne smiju biti na uštrb istrage jer je istraga dinamična aktivnost i bez obzira koliko brzo htjeli da je završimo, povremeno se pojave okolnosti

* V. Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: U-5/16, objavljenu u „Službeni glasnik BiH“, broj 49/17, stav 76.

* Ibid stav 76.

poput nedostupnosti osumnjičenog ili nedostatka ljudskih resursa koje utiču na to da se istraga ne završi u roku. Stoga, bilo bi neophodno da se, u eventualnom budućem zakonskom rješenju, razmisli o uspostavljanju određene ravnoteže između rokova i okolnosti koje mogu biti od značaja za okončanje istrage i da se ukine automatizam nastupanja obustave istrage koji čini dodatnu štetu oštećenom krivičnim djelom, jer isti može dovesti do toga da oštećeni ne ostvari pravdu, a da njegov imovinskopравни zahtjev bude rješavan godinama u građanskom postupku s upitnim ishodom.

Analiza izmjena i dopuna člana 225. ZKP-a BiH koja se odnosi na okončanje istrage nedvojbeno ukazuje da ni postojeće rješenje nije u skladu sa načelom vladavine prava zbog toga što su izmjene i dopune predmetnog člana nejasne i neusklađene sa ostalim članovima ZKP-a BiH, a osobito s članom 1. ZKP-a BiH koji jasno propisuje ko postupa po pravilima propisanim ZKP-om BiH, ali i članom 224. stavom 1. tačkama od a) do d) koji propisuje uslove pod kojim nastupa obustava istrage, te članom 14. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine koji se odnosi na zastarijevanje krivičnog gonjenja. Nejasnoća zakonske norme je također izražena i kod pojma „procesne pretpostavke“ jer za isti nije dato značenje, što znači da primjena ovog pojma može stvoriti određenu arbitrnost prilikom odlučivanja o produženju posebnog roka za okončanje istrage. Sasvim je očigledno da će se, zbog ukazanih nejasnoća i odsutnosti definisanja pojmova, morati pristupiti novim izmjenama i dopunama ovog člana 225. ZKP-a BiH kako bi se otklonile pomenute nejasnoće i prepreke koje stoje na putu efikasnog krivičnog progona. U suprotnom, država Bosna i Hercegovina će biti jedina država u kojoj će osobe osumnjičene za krivična djela po sili zakona biti „nagrađene“ obustavom istrage, a osobe oštećene krivičnim djelom bit će dodatno oštećene zbog nemogućnosti ostvarivanja pravde radi protoka roka u kojem se istraga trebala okončati.

Također, Federacija Bosne i Hercegovine, kao bosanskohercegovački entitet, suočit će se sa istim problemom jer je identične tekstualne izmjene i dopune usvojio i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, što upućuje na zaključak da naš zakonodavac ne obraća dovoljno pažnje na zakonske tekstove o kojima bi trebao da raspravlja i u konačnici da o njima odlučuje, nego se stiče dodatni utisak da se zakonski tekstovi, pogotovo oni koji se odnose na krivičnopravnu materiju, jednostavno usvajaju, bez dodatne rasprave.

Komisija koja bude radila eventualne nove izmjene i dopune člana 225. ZKP-a BiH moraće pristupiti izmjenama i dopunama na način na koji je to komunicirao Ustavni sud Bosne i Hercegovine u svojim odlukama, posebno vodeći računa o procesnopravnim normama iz člana 224. ZKP-a BiH koje se odnose na obustavu istrage.

LITERATURA

1. Ademović, N., Marko, J. i Marković, G., *Ustavno pravo Bosne i Hercegovine*, Konrad Adenauer Stiftung 2012., Sarajevo.
2. https://kt-sarajevo.pravosudje.ba/vstv/faces/pdfservlet?p_id_doc=62885
3. <https://www.parlament.ba/olaw/OLawDetails?lawId=61221>
4. Izvještaj o radu Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo za 2019. godinu
5. *Komentari Zakona o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini*, (autorski tim: Sijerčić-Čolić, H., voditelj tima, Hadžiomerađić, M., Jurčević, M., Kaurinović, D. i Simović, M.), Knjiga I, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, Sarajevo, 2005.
6. Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-2130/09, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 95/10
7. Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-451/15, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 92/16
8. Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: U-5/16, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 49/17
9. Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
10. Vasiljević, T., i Grubač, M., *Komentar Zakonika o krivičnom postupku*, Dvanaesto izmjenjeno i dopunjeno izdanje, Javno preduzeće Službeni glasnik, Beograd, 2011. godina.
11. *Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine* („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18)
12. *Zakon o prekršajima Bosne i Hercegovine* („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20)